

## ลักษณะการทำงานและบทบาทของล้ามนในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

นางสาว กรพิม วุฒิวงศ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการแปลและการล่าม (สายการล่าม) ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ  
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
ปีการศึกษา 2557  
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)  
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)  
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

## ลักษณะการทำงานและบทบาทของล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

### Working Conditions and Roles of Interpreters in the National Intelligence Agency

กรพิม วุฒิวิงศ์

Korapim Wuttiwong

#### บทคัดย่อ

บทความนี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะการทำงานและบทบาทของล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ประเด็นในการศึกษาประกอบด้วยความต้องการล่ามของหน่วยงาน ลักษณะการทำงาน และบทบาทล่ามในปัจจุบัน ปัญหาและแนวความคิดในการแก้ไข โดยการศึกษาเรื่องนี้ได้ใช้การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ คือ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ และล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ประกอบด้วยล่ามตามตำแหน่ง 3 คน และข้าราชการที่ทำหน้าที่ล่ามอีกหน้าที่หนึ่ง 20 คน

ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ภาษาด้านภาษาประเทศเพื่อนบ้านของไทยเป็นกลุ่มที่สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ต้องการมากที่สุด มีการทำงานทั้งงานแปลและงานล่ามซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นล่ามพูดตาม และปัญหาที่พบคือการขาดความมั่นคงในอาชีพ การอบรมทักษะความเป็นล่ามและการศึกษาหาความรู้ทางภาษาต่างประเทศ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและสนับสนุนสำนักข่าวกรองแห่งชาติในการกำหนดตำแหน่งผู้ชำนาญการทางภาษา เพื่อการ

แก้ปัญหาการทำงาน ยกกระตือรือร้นสวัสดิการที่เหมาะสมและจัดตั้งหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณภาพของเจ้าหน้าที่ภาษา

คำสำคัญ : ล่าม, นักแปล, ข่าวกรอง, เจ้าหน้าที่การข่าว, สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

#### Abstract

This article aims to study the working condition and role of interpreters in the National Intelligence Agency, the Prime Minister's Office. The objectives of this study cover the demand, working condition and role of the interpreters, including related problems and solutions. This research is conducted by interviewing relevant personnel in policy and operational level, which are the Director and interpreters of the National Intelligence Agency: 3 interpreters by position and 20 civil servants who work as interpreters.

It was found that language officers with skills in languages of neighboring countries to Thailand are wanted the most. Their work includes translation and interpretation which is

mostly consecutive interpretation. The problems found were the lack of career stability, interpreter skill training and foreign language education. Therefore, relevant agencies should give importance and support the National Intelligence Agency in creating language expert positions to solve problems of work, improve benefits appropriately and set up training courses to improve language officers' quality.

Keywords: interpreter, translator, intelligence, intelligence officer, National Intelligence Agency

## บทนำ

ปัจจุบันภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นอย่างยิ่งในโลกยุคใหม่ที่เรียกว่าสังคมยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ทำให้โลกอยู่ในสภาพไร้พรมแดน ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน การติดต่อสื่อสาร คมนาคมขนส่งและส่งผ่านภาษาและวัฒนธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว ภาษาที่หลากหลายมีความจำเป็นต่อการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ สังคมและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ประเทศไทยกำลังจะเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน สำหรับงานข่าวกรอง ภาษาก็จำเป็นไม่น้อย เมื่อการใช้ภาษาเพิ่มมากขึ้นและหลากหลายขึ้นสำนักข่าวกรองแห่งชาติจึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความสามารถทางภาษาต่างประเทศมากขึ้นทุกขณะ

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันงานด้านภาษาเป็นส่วนหนึ่งของงานข่าวกรอง เพื่อแปลข้อมูลข่าวสารที่หน่วยข่าวกรองได้รวบรวมจากแหล่งต่างๆไม่ว่าจะเป็นฝ่ายมิตรประเทศ ขาดศัตรู หรือแม้กระทั่งในการรวบรวมข่าวจากการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการรวบรวมข่าวด้วยเครื่องมือทางเทคนิคหรือการดักจับ การติดต่อสื่อสาร ทั้งบุคลากรในตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศและตำแหน่งข้าราชการเจ้าหน้าที่การข่าวที่ทำหน้าที่คล้ายตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศและได้รับการเรียกว่าล่ามภายในองค์กรด้วย ซึ่งทั้งสองตำแหน่งต่างทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาษาทั้งงานแปลและงานล่าม ดังนั้นในกรณีของประเทศไทย เจ้าหน้าที่ด้านภาษาต่างประเทศเหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการทำงานด้านการข่าวกรองของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ในฐานะหน่วยข่าวกรองพลเรือนหลักของประเทศ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งในภารกิจด้านการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสาร และการรักษาความปลอดภัยทางพลเรือน ซึ่งพระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2528 มาตรา 3 ได้ระบุคำจำกัดความไว้ดังนี้

“การข่าวกรอง” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ทราบถึงความมุ่งหมายกำลังความสามารถ และความเคลื่อนไหว รวมทั้งวิถีทางของต่างชาติ หรือองค์การก่อการร้ายที่อาจกระทำการอันเป็นการกระทบเทือนต่อความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้รัฐบาลนำมาประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายแห่งชาติ

“การต่อต้านข่าวกรอง” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อต่อต้านการกระทำของต่างชาติหรือองค์การก่อการร้ายที่มุ่งหมายจะให้ได้ไปซึ่งความลับของชาติ หรือทำลายความมั่นคงแห่งชาติโดยการจารกรรม การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย

“การข่าวกรองทางการสื่อสาร” หมายความว่า การใช้เทคนิคและการดำเนินการวิธีทางเครื่องมือสื่อสาร ด้วยการดักจับการติดต่อสื่อสารทางสัญญาณวิทยุ เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของต่างชาติหรือองค์การก่อการร้าย อันอาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งชาติ

“การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน” หมายความว่า การให้คำแนะนำช่วยเหลือและกำกัับดูแลส่วนราชการฝ่ายพลเรือน ราชการส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจ ในการดำเนินการเพื่อรักษาความปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่สถานที่ เอกสารและสิ่งของอื่นๆ ของทางราชการ ให้พ้นจากการจารกรรม การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย”

ตามคำจำกัดความข้างต้น จะเห็นว่าเจ้าหน้าที่ด้านภาษาต่างประเทศจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในอย่างน้อยสามอนุมาตรา ของมาตรา 4 กล่าวคือ การทำงานด้านกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางสื่อสาร และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน ตามนัยของมาตรา 4 (1) ซึ่งเป็นการดูแลเรื่องต่อต้านการก่อการร้าย ต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ การรักษาความปลอดภัยเมืองใหญ่และชายแดนประเทศไทย และติดตามสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ตามมาตรา 4 (2) ซึ่งนอกจากใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพื้นฐานในการทำงานของหน่วยงานในการติดตามสถานการณ์และความเคลื่อนไหวต่างๆ แล้ว ยังจำเป็นต้องมีภาษาอื่นๆ เช่น อาหรับ รัสเซีย จีน และภาษาประเทศเพื่อนบ้านของไทย เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการประสานงานข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรองกับหน่วยข่าวกรองต่างประเทศ ตามมาตรา 4 (6) ซึ่งจะต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการติดต่อประสานงาน เช่น การประชุม การเปลี่ยนการเยือน และการฝึกอบรม เป็นต้น

อีกประการหนึ่ง โลกปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้นเฉพาะอย่างยิ่งในการต่อสู้กับภัยคุกคามระหว่างประเทศ โดยเห็นได้ชัดจากการที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council : UNSC) รับรองข้อมติที่ 1368 (2001) ประณามการก่อการร้ายในสหรัฐอเมริกา โดยถือว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ และตามมติที่ 1373 (2001) เนื่องจากมีภัยคุกคามหลายรูปแบบซึ่งเชื่อมโยงกัน ทั้งการก่อการร้ายระหว่างประเทศ อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด การฟอกเงิน การลักลอบค้าอาวุธ การเคลื่อนไหวที่ผิดกฎหมายของอาวุธนิวเคลียร์ เคมี ชีวภาพ และสิ่งที่เป็นอันตรายอื่น จึงเรียกร้องให้รัฐสมาชิกร่วมมือกัน (UN Security Council, 2001) โดยกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย ซึ่งประการหนึ่งคือ การแลกเปลี่ยนข่าวกรอง (กรมองค์การระหว่างประเทศ กองสันติภาพความมั่นคงและการลดอาวุธ, 2553)

ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยในฐานะที่เป็นรัฐสมาชิกของสหประชาชาติจึงต้องทำตามกรอบมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ในการต่อสู้การก่อการร้าย และร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ในการแลกเปลี่ยนข่าวกรอง ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภาษาสากลในการปฏิบัติตามกรอบดังกล่าวให้บรรลุวัตถุประสงค์และผลประโยชน์แห่งชาติ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ด้านภาษาต่างประเทศจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในกระบวนการทำงานของสำนักข่าวกรองแห่งชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ลักษณะการทำงานและบทบาทของล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ จำเป็นเพื่อนำผลการศึกษาเป็นข้อเสนอแนะไปปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน

### แนวคิดเกี่ยวกับงานข่าวกรอง

หลักการทั่วไปก่อนที่จะได้มาซึ่งข่าวกรองจะต้องผ่านกระบวนการรวบรวม ซึ่งวิธีการรวบรวมเมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับหลักการของ สำนักงานข่าวกรองกลางสหรัฐอเมริกา (Central Intelligence Agency : CIA) สำนักงานสืบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation : FBI) และตำราของมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนียสเตต (Penn State University) ได้แก่ ข่าวกรองทางแหล่งข้อมูลเปิด (Open-Source Intelligence : OSINT) ได้แก่สื่อเปิดที่พบเห็นได้ทุกวัน เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น ข่าวกรองทางสัญญาณ (Signal Intelligence : SIGINT) เช่น ระบบโทรคมนาคม ระบบเรดาร์ ข่าวกรองทางภูมิสารสนเทศ (Geospatial Intelligence : GEOINT) ข่าวกรองทางบุคคล (Human Intelligence : HUMINT) ข่าวกรองทางภาพ (Imagery Intelligence : IMINT) ข่าวกรองการวัดและสัญญาณแสดง (Measurement and Signatures Intelligence :

MASINT) (กองบัญชาการกองทัพอากาศ, 2554; Central Intelligence Agency, 2010a; Central Intelligence Agency, 2010b; Central Intelligence Agency, 2010c; Central Intelligence Agency, 2010d; Directorate of Intelligence, n.d.; Foundations of Geographic Information and Spatial Analysis, n.d.)

วิธีการทั้งหลายที่กล่าวมาข้างต้นเหล่านี้ล้วนอยู่ในกระบวนการการดำเนินงานตามวงรอบข่าวกรอง (Intelligence Circle) เพื่อผลิตข่าวกรองซึ่งมี 4 ขั้นตอนคือ 1) ความต้องการข่าวสาร 2) การรวบรวม 3) การดำเนินการกรรมวิธี 4) การวิเคราะห์ (ฉัตรพงศ์ ฉัตราคม, 2553: 3) และหน่วยข่าวกรองของแต่ละประเทศจะใช้วิธีการรวบรวมข่าวกรองที่ไม่เหมือนกัน เช่น สำนักงานข่าวกรองกลางสหรัฐอเมริกาจะใช้ ข่าวกรองทางบุคคล ข่าวกรองทางแหล่งข้อมูลเปิด ข่าวกรองทางภูมิสารสนเทศ ส่วนสำนักงานสืบสวนกลางของสหรัฐอเมริกาใช้ข่าวกรองทางบุคคล ข่าวกรองทางสัญญาณ ข่าวกรองทางภาพ ข่าวกรองทางแหล่งข้อมูลเปิด และข่าวกรองทางอัตลักษณ์และร่องรอย ส่วนตำราของมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนียสเตตเรื่องกระบวนการข่าวกรอง ระบุว่าสำนักงานความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (National Security Agency : NSA) จะรับผิดชอบด้านข่าวกรองทางสัญญาณ นอกจากนี้หน่วยงานข่าวกรองอื่นๆ ได้แก่ หน่วยต่อต้านข่าวกรองของสหราชอาณาจักร (Secret Service/MI5) หน่วยข่าวกรองต่างประเทศของสหราชอาณาจักร (Secret Intelligence Service/MI6) หน่วยการสืบราชการลับต่างประเทศของสหพันธรัฐรัสเซีย (Foreign Intelligence Service/SVR) กระทรวงความมั่นคงแห่งรัฐของสาธารณรัฐประชาชนจีน (Ministry of State Security : MSS) หน่วยข่าวกรองอิสราเอล (MOSSAD) หน่วยข่าวกรองภายในประเทศของอิสราเอล (Shin Bet) ยังใช้ข่าวกรองทางบุคคลอีกด้วย (Althoff, n.d.; Directorate of Intelligence, n.d.; Central Intelligence Agency, 2010)

สำหรับประเทศไทยแล้ว จากมาตรา 3 พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ ระบุจำกัดความของข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสาร และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนในความหมายและขอบเขตที่ใกล้เคียงกับของประเทศข้างต้น โดยสามารถสรุปรวมได้ว่าใช้ข่าวกรองทางบุคคล และข่าวกรองทางสัญญาณ นอกจากนี้ฉัตรพงศ์ ฉัตราคม (2553: 2) ยังอธิบายว่าในกระบวนการผลิตข่าวกรองจะมีการใช้ข่าวกรองทางแหล่งข้อมูลเปิดด้วย ซึ่งจะใช้ข้อมูลจากแหล่งเปิดประมาณร้อยละ 85-90 ในกระบวนการรวบรวมตามวงรอบข่าวเพื่อผลิตรายงานข่าวกรอง และใช้ข้อมูลจากปฏิบัติการลับประมาณร้อยละ 10-15 ในการผลิตรายงานข่าวกรอง ดังนั้นล่ามภาษาต่างประเทศและข้าราชการที่หน้าที่ล่ามของสำนักข่าวกรองแห่งชาติก็จะเข้ามามีบทบาทในการทำงานรวบรวมข่าวสารในแบบที่หลากหลายคือ ข่าวกรองทางบุคคล (HUMINT) ข่าวกรองทางสัญญาณ (SIGINT) และข่าวกรองทางแหล่งข้อมูลเปิด (OSINT) ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคล การแปลข้อมูลจากเอกสาร สัญญาณหรือสื่อต่างๆ

### ล่ามในหน่วยข่าวกรองบางประเทศ

สำหรับล่ามในหน่วยข่าวกรองบางประเทศ เช่น ล่ามของหน่วยข่าวกรองทางการทหารของสหราชอาณาจักร (Military Intelligence : MI ที่ต่อมาพัฒนาเป็นหน่วยข่าวกรองพลเรือนคือ Secret Service และ Secret Intelligence Service แต่ยังคงใช้คำย่อ MI ในฐานะเป็นที่รู้จักมาก่อน) จะต้องเป็นทหารที่มีความสามารถด้านภาษาผ่านการทดสอบเบื้องต้น ได้รับการฝึกฝนด้านการข่าวกรองเป็นเวลา 2 ปี จึงสามารถพัฒนาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาได้ โดยมีผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียงเป็นผู้ฝึกสอนทั้งด้านภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และภาษากายซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการสื่อสารในเขตสงคราม ซึ่งต่อมาภาษาที่ให้ความสำคัญคือภาษาเอเชียกลางและตะวันออกกลาง (Intelligence Corps, 2009 : 18-20) เพื่อให้ตอบสนองการรวบรวมข่าวโดยที่ลักษณะงานจะมีตั้งแต่แปลการสื่อสารที่ตีกรับได้ ใช้ความรู้ด้านภาษาถิ่น ความเข้าใจในเรื่องมารยาท และภาษากายช่วยคัดกรองคนในท้องถิ่นและแหล่งข่าวที่ทำงานในฐานทัพอังกฤษ หรือเป็นล่ามในการสนทนาระหว่างคนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ทหาร ร่วมงานกับผู้เชี่ยวชาญด้านข่าว

กรองทางบุคคล นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาด้านข่าวกรองทางสัญญาณมีหน้าที่ในการเป็นล่ามถอดแปลข้อความ ศัตรูที่เป็นภาษาต่างประเทศ รูปแบบการทำงานจะเป็นการทำงานในภาคสนามหรือในฐานะปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องมีทักษะทหารด้วย

สำหรับล่ามที่ทำงานในกระทรวงกลาโหม (Ministry of Defense) ของสหราชอาณาจักร ซึ่งดูแลรับผิดชอบ หน่วยข่าวกรองของกองทัพบก (Intelligence Corps of the British Army) จะแบ่งตามระดับความชำนาญด้านภาษากลางขององค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO - North Atlantic Treaty Organization) ที่มีอยู่ 5 ระดับ หน่วยงานนี้ได้ให้ความสำคัญกับทักษะการฟังและการพูดเพื่อการปฏิบัติการ ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาทางทหารด้านการปฏิบัติการจะแบ่งเป็นระดับ 3 ซึ่งมีความสามารถที่จะแปลหรือเป็นล่ามในระดับง่ายเท่านั้น แต่ส่วนใหญ่จะไม่พบผู้ที่มีระดับสูงกว่าระดับ 3 อย่างไรก็ตามหากต้องการทักษะด้านการล่ามหรือการแปลจะจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาที่มีความเชี่ยวชาญ (Development, Concepts and Doctrine Center, 2013: 12) กล่าวอย่างง่ายลักษณะงานล่ามจะมีตั้งแต่การปฏิสัมพันธ์ ประสานงานระดับยุทธวิธี ล่ามให้ผู้บังคับบัญชาหรือสำหรับการประชุม ส่วนในระดับปฏิบัติการจะเป็นการพูดพร้อม ซึ่งต้องมีล่ามระดับสูง เป็นมืออาชีพ และใช้ความสามารถทางด้านทหารและด้านภาษาในการทำงาน เพราะจะมีการใช้ศัพท์เฉพาะทางทหาร นอกจากนี้หน่วยที่ประจำการอยู่ในต่างประเทศจะต้องสามารถประเมิน จัดจ้างล่ามที่เป็นบุคคลภายนอกด้วย และทำหน้าที่แทนเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น เพื่อเป็นล่ามในเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน หรือมีบทบาทในการปฏิบัติการบางอย่างเช่นด้านสื่อมวลชนหรือการประสานงาน (p. 21)

อนึ่ง กระทรวงกลาโหมสหราชอาณาจักรยังจ้างล่ามที่ไม่ใช่ทหาร มี 2 ประเภท ประกอบด้วย 1) ผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกฝน ไม่ใช่ล่ามมืออาชีพ จะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีการปฏิบัติการ มีภาษาท้องถิ่นเป็นภาษาแม่ มีความรู้สภาพแวดล้อมท้องถิ่น ธรรมเนียมปฏิบัติทางวัฒนธรรม โครงสร้างการปกครอง บุคคลสำคัญและเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน (p. 22) 2) ล่ามที่มีมาตรฐานภาษาในระดับสูงทั้งภาษาอังกฤษและภาษานั้นๆ ได้รับการฝึกเป็นล่ามมืออาชีพ แต่จะไม่อาจเข้าถึงข้อมูลที่ชั้นความลับได้ (p. 23)

ในส่วนของหน่วยข่าวกรองพลเรือนในประเทศของสหราชอาณาจักร (Secret Service/MI5) เจ้าหน้าที่ภาษาจะทำหน้าที่ฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ที่ได้รับอนุญาตให้ดักจับได้ตามกฎหมาย ส่วนหน่วยข่าวกรองต่างประเทศ (Secret Intelligence Service/MI6) มีความต้องการผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาที่จะต้องมีความรู้ทักษะการพูดและเขียนที่ดีเลิศในภาษาอาหรับ จีนกลาง และรัสเซีย ทำหน้าที่แปลจากแหล่งข่าวที่เป็นภาษาเขียนและภาษาพูด มีบทบาทเป็นตัวกลางในการสื่อสาร เพื่อให้เจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองต่างประเทศเข้าถึงข่าวกรองได้ นอกจากนี้ล่ามจะต้องทำการศึกษาภาษาต่างประเทศเพื่อหาเบาะแส ทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม ช่วยสนับสนุนการปฏิบัติการต่างประเทศ และฝึกนักภาษาคนอื่น คุณสมบัติจะต้องมีทักษะทางภาษาสูงอย่างน้อย 1 ภาษาหรือ มีใจรักภาษา (Secret Intelligence Service MI6, n.d.)

ด้านหน่วยทหารของสหรัฐอเมริกา การใช้งานล่ามจะเป็นทั้งล่ามและนักแปลระหว่างภาษาอังกฤษกับภาษาถิ่นอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีล่ามเอกสาร (sight translation) แปลจากภาษานั้นๆ เป็นภาษาอังกฤษ สนับสนุนเจ้าหน้าที่ทหารในการจัดซื้อ เป็นล่ามในจุดตรวจทหารและงานสื่อท้องถิ่น (U.S. Army, 2013) โดยจะต้องเข้ารับการฝึกพื้นฐานทางทหารเป็นเวลา 9 สัปดาห์ และเรียนรู้ทักษะเพื่อเป็นล่ามในสถานการณ์ต่างๆ ได้แก่ ปฏิบัติการจุดตรวจช่วยเหลือทางการแพทย์ คัดกรองบุคลากรที่จัดจ้างในท้องถิ่น ฝึกกองกำลังประเทศเจ้าบ้าน ติดตามบุคคลสำคัญ เจรจาสัญญา และเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม ซึ่งต้องมีคุณสมบัติทั้งพูด ฟังและอ่านภาษาอังกฤษได้ และมีความสนใจวัฒนธรรมอื่นด้วย

หน่วยข่าวกรองพลเรือนของสหรัฐอเมริกา สำนักงานข่าวกรองกลางสหรัฐอเมริกามีเจ้าหน้าที่ใช้ภาษาคล่องในภาษาอาหรับ จีน ดารี เกาหลี พาทซ์ รัสเซีย และโซมาลี ต้องจบการศึกษาปริญญาตรี คล่องในภาษานั้นๆ เทียบเท่าหรือใกล้เคียงภาษาแม่ และมีทักษะการเขียนและพูดภาษาอังกฤษที่ดี ทำงานให้หน่วยปฏิบัติการลับแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (National Clandestine Service) ในการเป็นล่าม แปล และสนับสนุนปฏิบัติการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับภาษา (Central Intelligence Agency, 2007) ส่วนสำนักงานสืบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา ให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ภาษาตั้งแต่หลังเหตุการณ์ 9/11 (11 กันยายน ค.ศ. 2001) มีการแปลภาษาเกือบร้อยละ 77 ของโลกในทันที พร้อมทั้งมีเจ้าหน้าที่ภาษามากกว่า 1,400 คน ประจำในประเทศและต่างประเทศ โดยทางหน่วยงานให้ความสำคัญกับภาษาอาหรับ จีน พาทซ์ เกาหลี ญี่ปุ่น รัสเซีย สเปน อูรดู และเวียดนาม ลักษณะงานเป็นการทบทวนเอกสาร แปลเอกสาร และการล่าม สนับสนุนในการซักถามผู้ต้องสงสัย ผู้เห็นเหตุการณ์ ผู้เสียหาย และเป็นล่ามในการฝึกต่างประเทศด้วย มาร์กาเร็ต กูล็อตตา (Margaret Gulotta) หัวหน้าโครงการภาษาต่างประเทศของสำนักสืบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา กล่าวว่าเจ้าหน้าที่ภาษาสำนักสืบสวนกลางของสหรัฐอเมริกาคือผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของภาษานั้นๆ ซึ่งสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวกรองเดียวกันกับที่เจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สามารถเข้าถึง เจ้าหน้าที่ภาษาต้องจบการศึกษาปริญญาตรี หากไม่ใช่เจ้าของภาษาที่กำหนดควรมีวุฒิมระดับอุดมศึกษา สาขาภาษาต่างประเทศ มีความรู้ความสามารถภาษาอังกฤษ มีทักษะการฟังพูดอ่านเขียนที่ดีทั้งสองภาษา (Federal Bureau of Investigation, 2008)

ในส่วนของการศึกษาด้านงานล่ามกับการข่าวกรองในประเทศไทย มีงานศึกษาเรื่องบทบาทนายทหารล่าม และความจำเป็นในการพัฒนาล่ามทางทหารสำหรับกองบัญชาการกองทัพไทย โดยพันเอกหญิงสาลินี มณีรัตน์ (2553) ได้สัมภาษณ์นายทหารล่ามและผู้บังคับบัญชา ผลการศึกษาพบว่า นายทหารล่ามมีบทบาทในด้านยุทธบริเวณ สนับสนุนงานเจ้าหน้าที่ ในการซักถามบุคคลเพื่อข่าวกรองด้านยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคง ด้านการข่าวกรอง ซึ่งมีภารกิจที่ต้องเป็นนักการข่าวไปด้วยในการรวบรวมข่าวข้อมูลเชิงลึก โดยต้องมีพื้นฐานด้านการข่าวกรอง มีความรอบรู้ มีความรู้ด้านวัฒนธรรม สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อผลิตรายงานการข่าวด้วย ด้านวิเทศสัมพันธ์ ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับกองทัพต่างประเทศ ลดความขัดแย้งและความรุนแรงของสถานการณ์ สนับสนุนงานด้านอื่นเช่น แปลเอกสาร เป็นเจ้าหน้าที่ด้านการข่าวและจัดบันทึกการประชุม เป็นต้น

ผลการศึกษาของสาลินี มณีรัตน์ข้างต้นได้ระบุลักษณะการทำงานของนายทหารล่ามว่าโดยทั่วไปจะมีล่ามสนับสนุนการสนทนา การบรรยาย หรือการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรจากกองทัพต่างชาติ แม้บางคนไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการล่าม ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมทักษะการล่าม แต่ก็เป็นผู้ที่เคยมีโอกาสไปอาศัยอยู่ต่างประเทศมาก่อนในช่วงเวลาหนึ่ง

ผลการศึกษาที่อีกประการหนึ่งคือพบว่ามีปัญหาด้านการขาดแคลนนายทหารล่าม มีการเสนอให้คัดเลือกบุคคลที่เติบโตในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงประเทศเพื่อนบ้านหรือในประเทศนั้น มีความเข้าใจและคุ้นเคยกับภาษา บรรลุเข้ารับราชการและจัดการฝึกอบรมบุคคลเหล่านั้นให้มีประสบการณ์ มีแนวทางการเจริญก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจน อำนวยความสะดวกฝ่ายบุคลากรที่มีทักษะการล่ามเพื่อทำงานให้หน่วยที่จำเป็นต้องใช้ล่าม

จากการศึกษาแนวคิดและผลการศึกษาวิจัยข้างต้น ทำให้เห็นภาพรวมถึงลักษณะการทำงานและบทบาทล่ามหรือเจ้าหน้าที่ภาษาในหน่วยงานข่าวกรองและหน่วยงานด้านความมั่นคง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยข่าวกรองระดับชาติของต่างประเทศอย่าง สำนักงานข่าวกรองกลางสหรัฐอเมริกา สำนักงานสืบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา หน่วยข่าวกรองในประเทศ และหน่วยข่าวกรองต่างประเทศของสหราชอาณาจักร หรือในประเทศไทยเอง ในกองบัญชาการกองทัพไทย ที่มีงานด้านข่าวกรองประกอบอยู่ด้วย นอกจากลักษณะการทำงานและบทบาท แล้วยังเห็นความสำคัญและความจำเป็นของงานล่ามในหน่วยข่าวกรองอีกด้วย โดยมีความต้องการเจ้าหน้าที่ภาษาหรือล่ามในเชิง

ภาษาที่แตกต่างกันไปตามภาระงาน แต่โดยรวมคุณสมบัติของล่ามจะคล้ายกัน คือมีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศและภาษาแม่เป็นอย่างดี ทั้งทักษะการฟังพูดอ่านเขียน รู้วัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ เป็นอย่างดี งานล่ามและงานแปลเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานการข่าวกรอง เพื่อรวบรวมข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการทำงานขององค์กร โดยมีหน้าที่อื่นๆที่ไม่เกี่ยวกับการล่ามหรือการแปลด้วย ซึ่งสำนักข่าวกรองแห่งชาติก็มีความต้องการใช้ล่ามในการทำงานเช่นเดียวกับหน่วยงานต่างๆที่กล่าวมาข้างต้น

อย่างไรก็ตามการศึกษาในเรื่องล่ามในหน่วยงานราชการด้านความมั่นคงของไทยยังไม่มีรายละเอียดมากพอที่จะรู้แน่ชัดถึงการทำงานของล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ แม้จะมีข้อมูลเกี่ยวกับนายทหารล่ามในข่าวกรองของทหาร แต่สำนักข่าวกรองแห่งชาติเป็นองค์กรข่าวกรองด้านพลเรือน จึงมีลักษณะงานและระบบงานที่แตกต่างจากงานด้านข่าวกรองของทหารซึ่งจะให้ความสำคัญกับข่าวกรองที่เกี่ยวกับงานด้านทหาร นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหาเฉพาะของแต่ละองค์กรด้วย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลสำหรับล่ามปัจจุบันและล่ามใหม่ในองค์กร และเพิ่มความเข้าใจในเรื่องการทำงานของล่ามให้กับเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะนำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้ที่สนใจสมัครเป็นล่ามภาษาต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่การข่าวที่เป็นเจ้าหน้าที่ภาษาด้วย

### การศึกษางานล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ในด้านปริมาณ ภาษา และความพอเพียงต่อความต้องการ ลักษณะการทำงานและบทบาทของล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหา การศึกษาวิจัยนี้มีวิธีดำเนินการโดยการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ล่าม 23 คน และผู้บริหาร 1 คน สำหรับวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้น ได้ทำหนังสือไปยังสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ขออนุญาตสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานล่าม โดยแล้วแต่ความสะดวกในการให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่สำนักข่าวกรองแห่งชาติได้ติดต่อให้ในการสัมภาษณ์คือล่ามและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานล่ามที่ประจำอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ ทางสำนักข่าวกรองแห่งชาติได้จัดล่ามและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานล่ามให้ตามลักษณะงาน กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างจากงานส่วนกลาง ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาอาหาร ภาษารัสเซีย กลุ่มตัวอย่างจากงานประเทศรอบบ้าน ได้แก่ ภาษาเขมร ภาษาเวียดนาม ภาษาพม่า และกลุ่มตัวอย่างจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ใช้ภาษามลายูเซีย และภาษามลายูปัตตานี

ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มที่เป็นล่ามภาษาต่างประเทศหรือข้าราชการที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่ภาษาทำงานในสำนักที่รับผิดชอบความมั่นคง ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานครและภาคตะวันออก ส่วนหนึ่งรับผิดชอบงานด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ การรักษาความมั่นคงชายแดน การประสานงานและกิจการต่างประเทศ และการปฏิบัติการทางเทคนิค ซึ่งจำแนกตามภาษาที่ใช้ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

กลุ่มตัวอย่างผู้รับการสัมภาษณ์มีอายุแตกต่างกัน อายุขั้นต่ำ 28 ปี และสูงสุด 65 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา 1 คน ปริญญาตรี 12 คน และ ปริญญาโท 10 คน ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 1-32 ปี ประกอบด้วย ล่ามภาษาอังกฤษ 6 คน ภาษาอาหาร 1 คน ภาษาจีน 2 คน ภาษารัสเซีย 2 คน ภาษาพม่า 2 คน ภาษาเวียดนาม 2 คน ภาษากัมพูชา 1 คน ภาษามลายู 7 คน ทั้งนี้จากจำนวนล่ามทั้งหมดที่สัมภาษณ์ มีล่ามภาษาต่างประเทศที่เป็นลูกจ้างชั่วคราวจำนวน 3 คน จำแนกได้เป็น ภาษาอังกฤษ 1 คน ภาษาอาหาร 1 คน และภาษากัมพูชา 1 คน ส่วนที่เหลือเป็นเจ้าหน้าที่การข่าวซึ่งเป็นข้าราชการและปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ภาษาซึ่งรวมถึงการล่ามด้วย (ดูตารางที่ 1 ประกอบ)

ลำดับ	อายุ	เพศ	การศึกษาสูงสุด	ภาษา	ประสบการณ์(ปี)	สถานะ
1	49	หญิง	ป.ตรี ศิลปะศาสตร์	เวียดนาม	10	ข้าราชการ
2	51	ชาย	ป.ตรี รัฐศาสตร์	พม่า	13	ข้าราชการ
3	35	ชาย	ป.ตรี รัฐศาสตร์	พม่า	2	ข้าราชการ
4	42	หญิง	ป.ตรี รัฐศาสตร์	จีน	3	ข้าราชการ
5	30	หญิง	ป.โท ศิลปะศาสตร์	รัสเซีย	2	ข้าราชการ
6	28	ชาย	ป.โท รัฐศาสตร์	รัสเซีย	1	ข้าราชการ
7	47	ชาย	ป.โท รัฐศาสตร์	มลายู	18	ข้าราชการ
8	56	ชาย	ป.โท การพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม	มลายู	26	ข้าราชการ
9	58	ชาย	ป.ตรี ศึกษาศาสตร์	มลายู	32	ข้าราชการ
10	52	ชาย	ป.ตรี ศิลปะศาสตร์	มลายู	26	ข้าราชการ
11	56	ชาย	ป.ตรี สังคมและรัฐศาสตร์	มลายู	29	ข้าราชการ
12	63	ชาย	ป.ตรี สังคมศาสตร์	มลายู	21	ข้าราชการ
13	30	หญิง	ป.ตรี สังคมศาสตร์	มลายู	10	ข้าราชการ
14	40	ชาย	ป.โท อักษรศาสตร์	อังกฤษ	14	ข้าราชการ
15	39	หญิง	ป.โท รัฐศาสตร์	อังกฤษ	17	ข้าราชการ
16	40	หญิง	ป.โท รัฐศาสตร์	อังกฤษ	17	ข้าราชการ
17	44	หญิง	ป.โท รัฐศาสตร์	อังกฤษ	9	ข้าราชการ
18	32	หญิง	ป.โท วัฒนธรรม	อังกฤษ	4	ข้าราชการ
19	38	หญิง	ป.โท โบราณคดี	อังกฤษ	1	ลูกจ้างชั่วคราว
20	65	ชาย	ม.8	กัมพูชา	29	ลูกจ้างชั่วคราว
21	37	ชาย	ป.ตรี วิทยาศาสตร์เปรียบเทียบ	อาหรับ	3	ลูกจ้างชั่วคราว
22	55	ชาย	ป.ตรี นิติศาสตร์	เวียดนาม	18	ข้าราชการ
23	51	หญิง	ป.ตรี การจัดการ	จีน	2	ข้าราชการ

ตารางที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ล่าม

ผลการวิจัยจะนำเสนอแยกเป็นประเด็นหลักๆ ได้แก่ ความต้องการล่ามของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ลักษณะการทำงาน บทบาทของล่ามให้งานข่าวกรอง และปัญหาและแนวทางแก้ไข.

### ความต้องการล่ามของสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ

สำนักข่าวกรองแห่งชาติมีความจำเป็นต้องการเจ้าหน้าที่ภาษาในการรวบรวมและการผลิตข่าวกรอง ทั้งการแปลและการล่าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านภาษาประเทศเพื่อนบ้านของไทยจะเป็นที่ต้องการอย่างมาก แต่มักจะมีผู้สนใจสมัครเข้ามาทำหน้าที่นี้จำนวนน้อย จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ไปยังแต่ละมหาวิทยาลัยที่ผลิตบัณฑิตสาขาวิชานี้ๆ แต่ก็ยังไม่เพียงพอ นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์ชี้ว่าในอนาคตความต้องการล่ามอาจเพิ่มขึ้นจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน เพราะมีการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น และไม่ใช่ว่าทุกประเทศจะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

เพื่อให้รองรับการเปลี่ยนแปลงภัยคุกคามของไทย หลังจากยุคสงครามเย็นเข้าสู่ยุคสงครามข้อมูล ข่าวสาร สำนักข่าวกรองแห่งชาติมีความต้องการให้ข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านการข่าว มีความรู้ภาษาที่สาม นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่ข้าราชการควรมีพื้นฐานดีอยู่แล้ว จากการผ่านการสอบเพื่อเข้าทำงานซึ่งจะถูกวัดว่า สามารถใช้ในการสื่อสาร ฟังพูดอ่านเขียนได้ดีเพียงใด ภาษาที่สามดังกล่าวได้แก่ มลายู เขมร เวียดนาม พม่า รัสเซีย เป็นต้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของข้าราชการในการรวบรวมข้อมูลเพื่อผลิตข่าวกรองและการสืบสวน เป้าหมาย ดังนั้นปัจจุบันจึงมีการส่งบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่การข่าวไปศึกษาภาษาต่างประเทศของประเทศเพื่อนบ้าน

ที่กรมยุทธศึกษาทหารบก เพื่อนำความรู้ดังกล่าวมาใช้ในการทำงาน นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษาภาษานั้นๆ ในประเทศที่ใช้ภาษานั้นเป็นภาษาแม่อีกด้วย อาทิ จีน รัสเซีย

จากการสัมภาษณ์พบว่า เจ้าหน้าที่ภาษาและเจ้าหน้าที่การข่าวที่ทำงานด้านภาษานั้น สำนักข่าวกรองแห่งชาติได้กำหนดตำแหน่งว่า “ล่าม” ซึ่งทำหน้าที่หลักในการแปลเอกสารเป็นส่วนใหญ่และงานล่ามเป็นส่วนน้อย เจ้าหน้าที่การข่าวที่ทำหน้าที่ล่ามด้วยจะเป็นเจ้าหน้าที่ภาษาที่มีหน้าที่แปลข้อมูลข่าวสารและเอกสาร และมีหน้าที่เป็นล่ามในการอบรมบรรยาย มีเนื้อหาในข่าวกรองภาษาต่างประเทศ ปัจจุบันในส่วนของงานแปลมีบุคลากรไม่เพียงพอกับภาระงาน เนื่องจากมีปริมาณข้อมูลข่าวสารและเอกสารสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ลี้ลับไหลเข้ามาอยู่ตลอดเวลา ส่วนตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศจะมีหน้าที่สนับสนุนเจ้าหน้าที่การข่าวเพื่อแบ่งเบาภาระงานแปลที่มีปริมาณมากและในกรณีที่เจ้าหน้าที่การข่าวไม่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศที่ลึกซึ้งพอ เพราะความรู้ที่อยู่ในระดับพื้นฐานที่สามารถคัดแยกประเภทความสำคัญของข้อมูลเพื่อส่งให้ล่ามภาษาต่างประเทศแปลเท่านั้น

ปัจจุบัน หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาษาดังกล่าวที่ไม่ต้องทำบ่อยคือล่ามสำหรับสนทนา เพราะโดยพื้นฐานผู้บริหารสำนักข่าวกรองจะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับหน่วยงานอื่นๆ ดังนั้นหากหน่วยข่าวของประเทศที่มาเยือนใช้ภาษาของตน ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ จะนำล่ามมาเองโดยให้ล่ามแปลระหว่างภาษานั้นๆ และภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตามในอนาคต หากสามารถใช้ล่ามคู่ภาษาที่ตรงกันระหว่างภาษาไทยกับภาษานั้นๆ ในการสนทนากรณีที่ประเทศที่มาเยือนไม่ใช่ภาษาอังกฤษสื่อสารโดยสื่อสารผ่านล่าม ก็จะสามารถลดความคลาดเคลื่อนของสารหรือข้อความที่สื่อสารระหว่างกัน ทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามความต้องการในงานล่ามที่มีมากที่สุดในปัจจุบันจะเป็นการล่ามให้กับวิทยากรในการอบรมบรรยาย

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ภาษาในสำนักข่าวกรองแห่งชาติยังต้องเป็นผู้ติดตามสถานการณ์ข่าว มีทักษะในการจับประเด็น การจดบันทึก การใช้ความจำ การตั้งคำถามแบบเจาะลึกและการตั้งคำถามในเชิงการทู่เพราะเจ้าหน้าที่เหล่านี้ยังต้องทำหน้าที่รวบรวมข่าวจากบุคคล จึงต้องใช้ทักษะความรู้ ทฤษฎีด้านการข่าว มีความรู้ด้านวงศัพท์พิเศษที่ใช้เฉพาะในแวดวงหน่วยข่าวกรอง แต่ล่ามภาษาต่างประเทศไม่ใช่เจ้าหน้าที่การข่าว ไม่ได้รับการอบรมและการฝึกในสถานะของเจ้าหน้าที่การข่าว จึงไม่รู้จักศัพท์เฉพาะ บริบทการใช้ และทฤษฎีต่างๆ ประกอบกับการแปลเอกสาร ล่ามภาษาต่างประเทศมีระดับการเข้าถึงชั้นความลับที่แตกต่างระดับกัน<sup>1</sup> ดังนั้น สำนักข่าวกรองแห่งชาติจึงมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ด้านวิชาการข่าวกรองและทักษะด้านภาษา มากกว่าบุคลากรในตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศซึ่งมีความรู้ด้านภาษาอย่างเดียว ขาดทักษะและทฤษฎีการข่าว กล่าวคือสำนักข่าวกรองแห่งชาติต้องการนักการข่าวและเจ้าหน้าที่ภาษาที่มีทักษะการล่ามการแปลอยู่ในคนเดียวกัน

### ลักษณะการทำงาน

ล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ตามเงื่อนไขจ้างงาน กล่าวคือ ล่ามภาษาต่างประเทศซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวและข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ภาษาซึ่งรวมถึงล่ามด้วย ปัจจุบันมีล่ามภาษาต่างประเทศที่เป็นลูกจ้างชั่วคราวจำนวน 13 คน ล่ามที่มีทักษะการฟังพูดอ่านเขียน 5 คน ได้แก่ ล่ามภาษากัมพูชา 3 คน ล่ามภาษาอาหรับ 1 คน และล่ามภาษาอังกฤษ 1 คน ล่ามที่มีทักษะการฟังกับพูดมี 8 คน ได้แก่ ล่ามภาษากะเหรี่ยง 1 คน ล่ามภาษากัมพูชา 5 และล่ามภาษาพม่า 2 คน

<sup>1</sup> สำนักข่าวกรองแห่งชาติกำหนดชั้นความลับ 3 ระดับ ได้แก่ ลับ ลับมาก และลับที่สุด ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 หมวด 1 ส่วนที่ 2 ประเภทชั้นความลับ ข้อ 12 “ชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับ แบ่งออกเป็น 3 ชั้น (1) ลับที่สุด (TOP SECRET) (2) ลับมาก (SECRET) (3) ลับ (CONFIDENTIAL)”

ล่ามภาษาต่างประเทศบรรจุเป็นลูกจ้างชั่วคราวรายปีต่อปี ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ประสบการณ์ทักษะภาษานั้นๆ ปฏิบัติหน้าที่ล่ามและแปลได้ในระดับดีมาก ไม่มีการจำกัดวุฒิการศึกษา อายุไม่เกิน 45 ปี มีความรู้ความสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟท์เวิร์ดได้ และสามารถปฏิบัติราชการต่างจังหวัดได้ ลักษณะงานตามประกาศรับสมัครจะเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการถอดแปลภาษาต่างประเทศ ล่ามภาษาต่างประเทศจะได้ค่าตอบแทนรายเดือนระหว่าง 12,000-15,000 บาท ไม่ได้รับสวัสดิการ

ส่วนข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ภาษาคือเจ้าหน้าที่การข่าวที่มีความสามารถภาษาต่างประเทศ ใช้ภาษานั้นๆ ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ปกติหรือกล่าวได้ว่า ทำหน้าที่นักการข่าวและเจ้าหน้าที่ภาษาซึ่งรวมถึงงานแปลและงานล่ามไปพร้อมกัน และภายในองค์กรจะเรียกว่าเป็นล่ามด้วย ภาษาที่ใช้ได้แก่ อังกฤษ อาหรับ จีน รัสเซีย และภาษาประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา พม่า เวียดนาม มลายู เป็นต้น และข้าราชการที่เหล่านี้จะต้องมาจากการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับราชการ จะต้องมียุ่ไม่ต่ำกว่า 18 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในทุกสาขาวิชา และมีความรู้ความสามารถในภาษานั้นๆ ลักษณะการทำงานของล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติสามารถแบ่งได้ตามตำแหน่ง ดังนี้

### ก. ล่ามภาษาต่างประเทศ

ตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศของสำนักข่าวกรองแห่งชาติตามตำแหน่งแม้จะเป็นล่าม แต่ตามลักษณะการทำงานจะเปรียบเสมือนเจ้าหน้าที่ภาษา กล่าวคืองานหลักคืองานแปลเอกสาร และใช้การอ่านหรือติดตามข่าวจากสื่อที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เพื่อแปลสรุปในลักษณะการเขียนรายงานข่าว นอกจากนี้ยังมีงานร่างหรือแปลจดหมายโต้ตอบ สุนทรพจน์ ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความต้องการ โดยจะมีการกำหนดขอบเขตให้ในการยกร่าง และงานตรวจทานแก้ไขไวยากรณ์ พิสูจน์อักษรงานของเจ้าหน้าที่นักการข่าว การตอบหัวข้อข่าวสารที่เป็น การแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานมิตรประเทศ การแปลเอกสารจากสื่อเปิดแจกจ่ายให้กับหน่วยงานในต่างประเทศ เพื่อชี้แจงเหตุการณ์ในประเทศไทย เป็นผู้แก้ไขเอกสารเมื่อมีการประชุมลงความเห็นเอกสารใดเอกสารหนึ่งเกี่ยวกับคำ และประโยคที่เหมาะสม งานล่ามจะมีนานๆ ครั้ง เป็นการสนทนารับรองแขกที่มาเยือนส่วนมากไม่เกิน 30 นาที หรือ การสนทนาระหว่างรับประทานอาหาร ซึ่งจะเป็นการล่ามแบบพูดตาม

### ข. ข้าราชการที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่ภาษา

ข้าราชการที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่ภาษาคือเจ้าหน้าที่การข่าวที่ทำหน้าที่เดียวกับตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศด้วย ซึ่งเช่นเดียวกับล่ามภาษาต่างประเทศ แม้ภายในองค์กรจะเรียกว่าล่าม แต่ตามลักษณะงานคือ การเป็นเจ้าหน้าที่ภาษา งานหลักของเจ้าหน้าที่ภาษาเหล่านี้คืองานที่ได้รับมอบหมายตามตำแหน่งเจ้าหน้าที่การข่าวที่กำหนด คือรวบรวมข่าว วิเคราะห์ข่าว งานสืบสวน และงานประสานงานกับหน่วยข่าวต่างประเทศ และมีงานแปลและงานล่ามด้วย สำหรับเจ้าหน้าที่ภาษากลุ่มนี้ สามารถแบ่งได้อีก ดังนี้

#### 1. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในกรุงเทพ

เจ้าหน้าที่ประเภทนี้จะมีหน้าที่หลากหลาย ทั้งการติดตามข่าวจากสื่อเปิด เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ และวิทยุ เพื่อแปลและสรุปความเพื่อเขียนรายงานข่าว ซึ่งบางส่วนอาจต้องวิเคราะห์ เช่น การสรุปสถานการณ์ข่าวต่างประเทศ ฟังการประกาศนโยบายของผู้มีอำนาจต่างประเทศพร้อมประเมินวิเคราะห์ผลกระทบต่อระดับชาติ ภูมิภาค และโลก ทั้งยังติดต่อประสานงานและพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับหน่วยข่าวต่างประเทศซึ่งจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก และเขียนรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาเป็นภาษาไทย สำหรับสื่อโทรทัศน์และวิทยุจะใช้วิธีบันทึกไว้ก่อนเพื่อ

ความสะดวกในการแปล นอกจากนี้ยังต้องแปลเอกสารที่ได้รับจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย อาจเป็นจดหมายโต้ตอบ สุนทรพจน์ หรือเอกสารที่ได้จากหน่วยข่าวต่างประเทศ ซึ่งเป็นการแปลแบบภาษาราชการที่ส่วนใหญ่เป็นการสรุป ยกเว้นเรื่องของผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญเป็นพิเศษ และให้แปลอย่างละเอียด

งานล่ามจะเป็นการล่ามพูดตาม มีในรูปแบบการสนทนา รับรองแขกผู้มาเยือนจากต่างประเทศที่สนามบิน การเป็นล่ามระหว่างรับประทานอาหารแบบกึ่งพิธีการ เช่น การกล่าวขอบคุณเจ้าภาพ การเป็นล่ามบรรยายสรุปให้หน่วยข่าวรับทราบ นอกจากนี้จะเป็นล่ามส่วนตัวติดตามคณะผู้มาเยือน จะทำหน้าที่ล่ามเฉพาะเมื่อมีปัญหาเช่นเมื่อมีคฤศก์ตามสถานที่ท่องเที่ยวใช้ภาษาอังกฤษแล้วติดขัด จึงต้องใช้ภาษานั้นช่วยอธิบาย โดยจะติดตามอยู่ในขณะตลอดระยะเวลาที่มาเยือนทั้งวันและทุกวัน การเป็นล่ามให้ผู้มาเยือนขณะที่นำเที่ยว และการล่ามให้วิทยากรจากหน่วยข่าวต่างประเทศในการฝึกอบรมหรือบรรยายให้ความรู้ ซึ่งเป็นการล่ามทั้งวันระยะเวลาประมาณ 3-10 วัน อย่างไรก็ตามจะมีการล่ามแบบพูดพร้อมอยู่กรณีเดียวคือการล่ามวีโอประกอบการเรียน ซึ่งเป็นวิดีโอสั้นๆ เช่นบทสนทนา เพื่อประหยัดเวลาในการอบรม

การล่ามในลักษณะนี้รวมไปถึงคำถามคำตอบระหว่างวิทยากรสำหรับการอบรม การบรรยายแต่ละครั้งที่จัดขึ้น จะมีเจ้าหน้าที่การข่าวที่อาจเป็นนักเรียนเข้าร่วมอบรมด้วยหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายประสานงานที่รับผิดชอบการติดต่อกับหน่วยข่าวประเทศนั้นๆ ที่เป็นผู้ทำหน้าที่ล่าม โดยมากจะเป็นการทำหน้าที่ล่ามเพียงคนเดียว แต่การอบรมบางครั้งจะมี 2 คน ผลัดเปลี่ยนกันต่อเมื่อเหนื่อยล้าหรือคอยช่วยเสริม มีทั้งการล่ามแบบสรุปความและละเอียด โดยมากแล้วจะพยายามให้ละเอียดแต่หากวิทยากรเริ่มพูดยาว เก็บรายละเอียดไม่หมดจะใช้เป็นการสรุปความแทน

ส่วนใหญ่วิทยากรจะเข้าใจเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ล่าม โดยจะพูดช้า และชัด หยุดให้เป็นระยะๆ ในการทำหน้าที่ล่ามเช่นนี้ มีการจดบันทึกเพื่อช่วยในการทำหน้าที่ล่าม อย่างไรก็ตามในกรณีที่ผู้เรียนที่เข้าอบรมด้วยและเป็นล่ามด้วยก็ต้องจดเพื่อทำรายงานสรุปหลังการอบรมเสร็จในฐานะผู้เข้าร่วมการอบรมคนหนึ่งด้วย และในส่วนของเจ้าหน้าที่ประสานงานจะต้องเป็นทั้งวิทยากรและเจ้าหน้าที่ประสานงาน เมื่อเป็นล่ามให้วิทยากรเสร็จจะต้องทำหน้าที่ประสานงานต่อ เช่นดูแลเรื่องที่พักอาศัย อาหารการกิน

การบรรยายในลักษณะนี้ จะมีเวลาให้ล่ามเตรียมตัวล่วงหน้า 1 เดือน ว่าจะต้องรับทำหน้าที่เป็นล่าม แต่จะได้เพียงหัวข้อ เอกสารจะได้พร้อมกับผู้เข้าร่วมการอบรมคนอื่นๆในวันอบรม อย่างไรก็ตามมีกรณีที่ไม่มีการให้เตรียมตัวล่วงหน้าอีกด้วย การได้เตรียมตัวคืบก่อนการเริ่มอบรมมักจะเป็นกรณีของการฝึกอบรมในต่างจังหวัด อาจได้มีเวลาพูดคุยกับวิทยากรและขอเอกสารเพื่อเตรียม แต่หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับด้านที่รับผิดชอบอยู่แล้วไม่ต้องใช้เวลาเตรียมตัวมาก หนึ่งคืนก็เพียงพอ

## 2. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานบริเวณชายแดน

เจ้าหน้าที่เหล่านี้มีหน้าที่แปลข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่ติดตาม เช่น โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียงในท้องถิ่น เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์เช่น โฆษณาชวนเชื่อ ใบปลิว สำหรับโทรทัศน์และวิทยุ จะใช้วิธีบันทึกไว้เพื่อความสะดวกในการแปล เป็นเอกสารรายงานข่าว รายการโทรทัศน์และวิทยุจะเน้นประเด็นเกี่ยวกับชายแดน เป็นการพูดคุยรายการเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ความมั่นคงชายแดน นอกจากนี้ยังมีการพบปะผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ โดยการใช้ภาษานั้นๆ สื่อสาร และการฟังบรรยายหรืออภิปรายในเวทีสาธารณะซึ่งต้องบันทึกเสียงด้วย เพื่อแปลและสรุปเป็นรายงาน

นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ล่ามด้วย ซึ่งเกิดขึ้นไม่บ่อย จะเป็นกรณีที่เป็นล่ามในการสนทนากับบุคคลในพื้นที่เมื่อมีเจ้าหน้าที่การข่าวที่ไม่พูดภาษาท้องถิ่นหรือคณะจากกรุงเทพฯเดินทางไปตรวจเยี่ยม ศึกษาสภาพแวดล้อมใน

พื้นที่ รับฟังบรรยายสรุป ทั้งในบริเวณชายแดนประเทศไทยและในประเทศนั้นๆ ซึ่งหากติดตามคณะไปศึกษาดูงาน สังเกตการณ์จะใช้ระยะเวลาประมาณ 6-7 วัน หากเป็นการพบไม่ใช่การติดตามคณะจะเป็นการล่ามแบบพูดตามระหว่างภาษานั้นๆ กับภาษาไทย และจะเป็นการล่ามแบบสรุปความ แต่หากภายในคณะมีชาวต่างชาติอยู่ จะมีล่ามภาษาอังกฤษเป็นผู้ทำหน้าที่ล่ามระหว่างภาษาไทยกับอังกฤษอีกทอดหนึ่ง การล่ามในลักษณะนี้จะเป็นบทสนทนาที่ยาวมากนั้ก เป็นการถามตอบ นอกจากนี้หากมีการซักถามผู้ต้องสงสัยด้วยภาษาท้องถิ่นตามที่ได้รับมอบหมาย หรือการซักพยานที่อยู่ในเหตุการณ์ จะต้องทำหน้าที่ล่ามเมื่อเจ้าหน้าที่ที่ไม่รู้ภาษานั้นๆ เข้าร่วมด้วย เหมือนเป็นการทำหน้าที่นักการข่าวและล่ามไปพร้อมๆ กัน

อย่างไรก็ดี มีการล่ามแบบพูดพร้อมเช่นกัน ในกรณีการฟังอภิปรายในเวทีสาธารณะ เพื่อนำมาแปลสรุปเป็นรายงานข่าว หากมีเจ้าหน้าที่การข่าวที่พูดภาษานั้นๆ ไม่ได้จะล่ามให้ฟังขณะนั้น แต่จะเป็นการล่ามแบบสรุปความ ไม่ได้เก็บทุกรายละเอียด เลือกเฉพาะใจความสำคัญที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน ทั้งนี้ยังมีการล่ามจากเอกสาร (sight translation) ในกรณีที่พบเอกสารใดก็ตามในที่เกิดเหตุ จะทำหน้าที่แปลเอกสารนั้นให้เจ้าหน้าที่คนอื่นฟังขณะนั้น นอกจากนี้งานในหน้าที่อื่นๆ ได้แก่ การถอดเทปแปลเป็นเอกสาร การเป็นกรรมการสอบสัมภาษณ์ล่ามที่ต้องการสมัครเข้าทำงานที่สำนักข่าวกรองแห่งชาติ รวมทั้งเป็นผู้ออกข้อสอบและผู้สัมภาษณ์โดยใช้ภาษานั้นๆ สัมภาษณ์

โดยรวมแล้ว ลักษณะงานของล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ไม่ว่าจะตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศหรือข้าราชการที่ทำหน้าที่ล่ามด้วยต่างมีหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ภาษาแม้ว่าภายในองค์กรจะเรียกว่าล่าม กล่าวคือรับผิดชอบทั้งงานแปลและงานล่าม อย่างไรก็ตามหลักจะเป็นงานแปลเอกสารหรือข้อมูลที่สำคัญเพื่อนำมาวิเคราะห์และผลิตรายงานข่าว ความแตกต่างระหว่างลักษณะงานของล่ามภาษาต่างประเทศและข้าราชการที่ทำหน้าที่ล่ามคือ ล่ามภาษาต่างประเทศจะมีหน้าที่หลักในการแปลเอกสารและข้อมูล ติดตามข่าว และร่างและแก้ไขเอกสาร ไม่ใช่การล่าม ส่วนเจ้าหน้าที่การข่าว งานหลักจะเป็นงานตามตำแหน่งเจ้าหน้าที่การข่าว และงานที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ภาษาจะคล้ายกับหน้าที่ของตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศ คือการแปลเอกสารและข้อมูล ติดตามข่าว และงานล่าม เจ้าหน้าที่การข่าวจะรับผิดชอบงานล่ามมากกว่าล่ามภาษาต่างประเทศ ทั้งการเป็นล่ามในการอบรมบรรยายและในการสนทนากับบุคคลท้องถิ่นเพราะจะมีพื้นฐานด้านการข่าวกรองและเข้าถึงข้อมูลได้มากกว่าล่ามภาษาต่างประเทศ

### บทบาทของล่ามในงานข่าวกรอง

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน การแปลภาษาก็เปรียบเสมือนการแปลวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน Martinez-Sierra (2008: 1) ระบุว่าผู้แปลภาษาจะมีบทบาทของสื่อกลางระหว่างวัฒนธรรม (intercultural mediator) เป็นทั้งผู้แปลภาษาและผู้เชี่ยวชาญระหว่างวัฒนธรรม โดยรวบรวมงานเขียนของผู้เขียนหลายคนที่สนับสนุนแนวคิดของการเป็นทั้งผู้แปลภาษาและสื่อกลางระหว่างวัฒนธรรมไว้

เจ้าหน้าที่ภาษาในสำนักข่าวกรองแห่งชาติทั้งล่ามภาษาต่างประเทศและเจ้าหน้าที่การข่าวที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่ภาษาด้วยเป็นผู้ทำหน้าที่แปลข้อมูลข่าวสารที่ได้จากบุคคลและสื่อสาธารณะที่ติดตาม และทำหน้าที่ล่ามข้อมูลข่าวสารที่ได้จากบุคคลและในการสนทนาระหว่างเจ้าหน้าที่การข่าวและบุคคลท้องถิ่นซึ่งมีภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อที่แตกต่างกัน จึงเป็นสื่อกลางระหว่างวัฒนธรรม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้คนที่มีความรู้พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันตามที่กล่าวไว้ในงานวิจัยของ Radulescu and Mitrut (2012: 344) กรณีการเป็นล่ามในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย ระหว่างเจ้าหน้าที่การข่าวจากกรุงเทพฯกับบุคคลในพื้นที่ที่พูดภาษาท้องถิ่น หรือกรณีที่บุคคลท้องถิ่นที่พูดภาษาไทยได้ พยายามใช้ภาษาไทยในการพูดคุย แต่เลือกใช้คำไม่ถูกบริบท ฟังแล้วไม่เป็นภาษาไทย ล่ามก็จะเป็นตัวกลางระหว่างวัฒนธรรมเพื่อสื่อให้เข้าใจว่าทั้งสองฝ่ายสนทนากันเรื่องอะไร รู้บริบท ลดความเข้าใจผิด

ได้ ช่วยอธิบายให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันได้ กล่าวคือมีสองบทบาทในเวลาเดียวกันคือ เป็นผู้ล่ามและผู้ช่วยให้เกิดการสื่อสารกันขึ้น (Farini, 2013 : 4)

ล่ามและเจ้าหน้าที่ภาษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติเปรียบเสมือนผู้ควบคุมกั้นกรองข้อมูล เป็นนายประตู (gatekeeper) ตามทฤษฎีนายประตูของ Kurt Lewin นักจิตวิทยาสังคม ซึ่งเป็นทฤษฎีสำหรับอธิบายเรื่องการบริโภคอาหารยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สองแต่สามารถนำมาปรับใช้กับการบริโภคสื่อและข่าวได้เช่นกัน (Shoemaker, Riccio, and Johnson, 2013) ซึ่งเป็นการที่ข้อมูลข่าวสารต้องผ่านเข้าไปในช่องหรือประตูซึ่งนายประตูจะเป็นผู้ควบคุมกั้นกรองโดยข้อมูลมากมายที่มีอยู่จะถูกคัดออกและถูกเปลี่ยนแปลง (Barzilai-Nahon, 2008: 3) เช่นในการติดตามข่าวสารในสื่อสาธารณะ เพื่อแปลและสรุปเป็นรายงานข่าว เจ้าหน้าที่ภาษาเหล่านี้จะทำหน้าที่ผู้ตัดสินใจเลือกข้อมูลที่จะแปลหรือนำเสนอ หรือในการแปลการสนทนาระหว่างเจ้าหน้าที่การข่าวกับบุคคลในท้องถิ่นก็เป็นการล่ามโดยสรุปเช่นกัน โดยเลือกเอาแต่ใจความสำคัญ ส่วนในกรณีการบรรยายก็จะเป็นการกรองข้อมูลเพื่อล่ามให้ผู้เรียนเข้าใจ หากผู้พูดซ้ำความ ล่ามก็จะตัดความที่ซ้ำออก หรือเมื่อวิทยากรพูดยาวเกินไป ล่ามไม่สามารถเก็บรายละเอียดได้หมดจะแปลโดยสรุป และบางกรณีจะแปลตามความเข้าใจของตนเองจึงนำเสนอในมุมมองที่ตนเข้าใจ ล่ามและเจ้าหน้าที่ภาษาจะเป็นเสมือนนายประตูที่ทั้งรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูล ตามที่ Klobas and McGill (1995: 581-589 อ้างถึงใน Barzilai-Nahon, 2009: 4) และ Sturges (2001: 62-67 อ้างถึงใน Barzilai-Nahon, 2008: 4) กล่าวไว้

การทำงานของล่ามและเจ้าหน้าที่ภาษาอาจมีการกั้นกรองอีกระดับหนึ่ง กล่าวคือหัวหน้าผู้รับผิดชอบจะต้องนำเอกสาร รายงานข่าวที่แปลจากภาษานั้นๆเป็นภาษาไทยมาคัดกรองแก้ไขให้เป็นภาษาไทยที่ถูกต้องอีกชั้น จึงมีการกั้นกรองคัดสรรข้อมูลหลายชั้นต่อนำเสนอผู้รับสาร กล่าวคือมีนายประตูหลายคนที่ควบคุมกระบวนการเกี่ยวกับข่าวในแต่ละชั้นตอน (Roberts, 2005: 8) ซึ่งแบบแผนใหม่เกี่ยวกับนายประตูที่-Shoemaker (1991 อ้างถึงใน Roberts, 2005: 11) ผู้ที่ศึกษาด้านทฤษฎีนายประตูเพิ่มเติมจากทฤษฎีของ Kurt Lewin สรุปไว้ยังสนับสนุนแนวคิดของการมีนายประตูหลายคนในหนึ่งสถาบัน ดังนั้นล่ามและเจ้าหน้าที่ภาษาสำนักข่าวกรองแห่งชาติไม่ได้มีบทบาทเป็นเพียงนักแปลหรือล่ามอย่างเดียว แต่ยังมีตัวตน เป็นนายประตู มีสิทธิตัดสินใจเลือกสารที่ต้องการนำเสนอเสมือนเป็นเจ้าของที่รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลไปในตัว (Barzilai-Nahon, 2008: 4)

## ปัญหาและแนวทางแก้ไข

### ก. ล่ามภาษาต่างประเทศ

ตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศของสำนักข่าวกรองแห่งชาติขาดความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่มีสถานะเป็นเพียงลูกจ้างชั่วคราว ไม่ใช่ข้าราชการ ตามกฎระเบียบของ ก.พ. ซึ่งมีได้กำหนดให้ล่ามเป็นข้าราชการ จึงไม่สามารถเติบโตก้าวหน้าโดยการได้เพิ่มขึ้นขึ้นเรื่อยๆ เช่นข้าราชการ นอกจากนี้แม้มีเงินเดือนแต่อยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก ประกอบกับการที่ไม่มีสวัสดิการให้ ตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศจึงไม่มีความมั่นคงในอาชีพ ทั้งนี้ล่ามภาษาต่างประเทศมีบทบาททำงานสนับสนุนเจ้าหน้าที่การข่าว ทักษะคติของคนในหน่วยงานต่อล่ามภาษาต่างประเทศก็คือเจ้าหน้าที่สนับสนุน เป็นแค่เจ้าหน้าที่ภาษาที่ทำหน้าที่แปลและล่ามนานๆ ครั้ง เพราะสายงานหลักของหน่วยงานคือสายการข่าว จึงไม่แปลกหากล่ามภาษาต่างประเทศจะอยู่ในจะตำแหน่งหน้าที่ไม่นานและเลือกงานที่มีความก้าวหน้ามั่นคงหรือมีค่าตอบแทนสูงกว่าเมื่อมีโอกาส ดังนั้นจากเดิมที่มีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากเป็นทุนเดิมด้วยธรรมชาติของข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ก็จะมีขาดเจ้าหน้าที่ภาษาในตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศที่มีหน้าที่แปลข้อมูลข่าวสารที่รวบรวมได้ จึงมีเจ้าหน้าที่ภาษาที่ทำหน้าที่แปลข้อมูลที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ

อนึ่ง ด้วยเนื้องานที่เป็นด้านข่าวกรอง ต้องใช้เวลาเรียนรู้ความรู้พื้นฐานด้านการข่าวกรอง วิธีการทำงาน วงศัพท์เฉพาะและบริบทของหน่วยข่าวกรอง เป็นงานที่ยิ่งทำยิ่งเพิ่มพูนประสบการณ์ เมื่อล่ำมอยู่ในตำแหน่งไม่นานก็เท่ากับต้องสูญเสียบุคลากรที่มีความสามารถที่ดีพอ ทำงานได้ดี เพราะมีประสบการณ์คุ้นเคยกับหน้าที่การงานไป และล่ำมคนต่อไปที่เข้ามารับผิดชอบจะต้องเก็บเกี่ยวประสบการณ์ใหม่

อีกประการหนึ่ง เมื่อไม่มีความก้าวหน้ามั่นคงในอาชีพ และมีค่าตอบแทนต่ำ ผู้ที่สมัครตำแหน่งล่ำมภาษาต่างประเทศอาจไม่ได้มีความสามารถครบทุกด้าน แม้ว่าตำแหน่งล่ำมภาษาต่างประเทศตามลักษณะงานจะเป็นเจ้าหน้าที่ภาษาที่มีงานหลักเป็นการแปลเป็นส่วนใหญ่และการล่ำมเป็นส่วนน้อย แต่หากผู้สมัครถนัดเพียงด้านการแปล และในอนาคตเมื่อมีความต้องการหน้าที่การล่ำมเพิ่มขึ้น จะเป็นการยากในการหาผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ำมที่มีคุณสมบัติ ความสามารถและทักษะในการล่ำม นอกจากนี้ล่ำมภาษาต่างประเทศยังได้รับการอบรมเพียงด้านภาษา ไม่ใช่ด้านการข่าว เพราะไม่ใช่พนักงานข่าว

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า แนวทางการแก้ไขความก้าวหน้าทางอาชีพของล่ำมภาษาต่างประเทศ ต้องเปลี่ยนสถานะให้ล่ำมเป็นข้าราชการ มีแนวทางการเจริญเติบโตที่ชัดเจน เช่นเดียวกับข้าราชการทั่วไป โดยทำงานสายอาชีพการข่าว และใช้ทักษะล่ำมด้วย ไม่จำกัดอยู่แค่ตำแหน่งล่ำม เพื่อให้มีโอกาสเติบโตได้เลื่อนขั้น นอกจากนี้ หน่วยข่าวควรเปลี่ยนทัศนคติคนในองค์กร ที่มองว่าล่ำมภาษาต่างประเทศเป็นเพียงเจ้าหน้าที่ภาษาที่ทำงานแปล ทำความเข้าใจใหม่ว่าเป็นคนที่มีคุณสมบัติพิเศษ และยังต้องมีสิ่งจูงใจหรือค่าตอบแทนที่สูงพอให้เจ้าหน้าที่ภาษาในตำแหน่งล่ำมภาษาต่างประเทศซึ่งเป็นเพียงลูกจ้างชั่วคราวต้องการที่จะทำงานในองค์กรต่อ พร้อมกับพัฒนาตนเองเพิ่มพูนทักษะความสามารถของตนให้มากยิ่งขึ้น หากในอนาคตไม่สามารถแก้ไขปัญหาสถานะการเป็นลูกจ้างชั่วคราวของล่ำมภาษาต่างประเทศได้ อาจมีการเปิดรับข้าราชการเพิ่มเพื่อเป็นทั้งนักการข่าวและล่ำมไปในตัว นอกจากเกณฑ์ปกติ กล่าวคือจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสอบภาษาอังกฤษผ่านแล้ว การมีความสามารถทางภาษาจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ เพราะเจ้าหน้าที่การข่าวจะมีการเข้าถึงข้อมูลได้มากกว่าล่ำมภาษาต่างประเทศ

## ข้าราชการ

ข้าราชการที่ทำหน้าที่ล่ำม มีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก ทำงานนักการข่าวและใช้ความสามารถทางภาษาในการแปลและเป็นล่ำมในบางครั้ง โดยที่ในบางส่วนงานที่ต้องรับผิดชอบจะมีเพียงคนหรือสองคน มีอุปสรรคเมื่อต้องการศึกษาภาษาต่างประเทศเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาความสามารถของตน ทั้งนี้ข้าราชการเหล่านี้ไม่ได้รับการอบรมทางภาษาที่สามารถนำมาใช้กับงานที่ทำ เช่น การฝึกอบรมภาษาอังกฤษ ซึ่งจำกัดว่าผู้เรียนต้องเป็นผู้ที่จะต้องเดินทางไปต่างประเทศหรือเป็นหัวหน้าส่วนถึงจะได้เข้าร่วม ซึ่งในความเป็นจริง ผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษโดยตรงแต่ใช้ภาษาต่างประเทศอื่นอาจได้ประโยชน์ เช่น การที่ภาษามลายูมีคำศัพท์ที่เกิดขึ้นใหม่เพราะภาษาพัฒนาตลอดเวลาโดยการยืมคำจากภาษาอังกฤษ หากเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นก็จะช่วยเสริมความรู้เดิมด้วย นอกจากนี้อีกปัญหาหนึ่งคือไม่มีการฝึกทบทวนภาษาต่างประเทศ

นอกจากนี้ข้าราชการยังขาดการฝึกอบรมทักษะการเป็นล่ำม โดยจากการเก็บข้อมูลพบว่าหน่วยงานไม่มีการฝึกอบรมทักษะการเป็นล่ำม จะให้ผู้ที่มิมีทักษะความรู้ภาษาต่างประเทศในระดับที่ดีทำหน้าที่ล่ำม เช่นการเป็นล่ำมให้วิทยากรบรรยายในการอบรม ผู้ที่เข้าร่วมอบรมในหลักสูตรหรือเจ้าหน้าที่ประสานงานจะเป็นล่ำมให้วิทยากร ต้องรับบทบาทสองอย่างในเวลาเดียวกัน อาจให้ความสำคัญกับทั้งสองบทบาทในเวลาเดียวกันได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้แม้ผู้ทำหน้าที่ล่ำมเป็นเจ้าหน้าที่การข่าวแต่ไม่เคยทำงานในฝ่ายที่เกี่ยวกับการอบรมเช่นการปฏิบัติการก็จะมีปัญหาการเลือกค่า บริบทการใช้คำศัพท์ ติดขัดในการเป็นล่ำม ทั้งยังมีล่ำมที่ปฏิบัติงานเพียงคนเดียวเสียส่วนใหญ่ ซึ่งจะส่งผลให้ล่ำมเหนื่อยและทำให้ส่งผลกระทบการล่ำมและผลงานที่ออกมา

ทั้งนี้องค์กรยังขาดผู้รู้ในภาษาต่างประเทศที่มีประสบการณ์ทำงานสำนักข่าวกรองแห่งชาติ เพื่อคอยสอนงานหรือให้คำปรึกษาชี้แนะเจ้าหน้าที่การข่าวที่ทำหน้าที่ล่าม โดยเฉพาะผู้ที่มีความรู้ในระดับพื้นฐานและต้องใช้ในการแปลข่าว เช่นหากเจ้าหน้าที่ภาษาเหล่านี้ต้องแปลเอกสารแล้วติดขัด ก็ไม่สามารถปรึกษาคณะกององค์กรได้ เนื่องจากเป็นหน่วยงานด้านความมั่นคง ให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยสูงทั้งคนและเอกสารข้อมูล

แนวทางแก้ไขจากการเก็บข้อมูลคือ การเพิ่มเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้น สำหรับงานรับผิดชอบที่มีคนไม่เพียงพอ เพิ่มการอบรมทางภาษา ทักษะการเป็นล่าม สำหรับผู้ที่ต้องใช้งานจริง มีการเสนอการฝึกทบทวนภาษาต่างประเทศ ณ ประเทศนั้นเป็นเวลาสั้นๆ ซึ่งจะช่วยให้ได้เรียนรู้ศัพท์และบริบทใหม่ๆ และเพิ่มความเข้าใจได้ดีขึ้นเวลาสื่อสารถึงสิ่งใดก็ตามในประเทศนั้นๆ รู้ว่าหมายความว่าอย่างไร ส่วนในการอบรมบรรยาย ควรเพิ่มล่ามเป็น 2 คน โดยผลัดเปลี่ยนกันเมื่อล่า และมีเจ้าหน้าที่ภาษาที่ทำกรล่ามเป็นหลัก ไม่ต้องรับบทบาทสองอย่างในเวลาเดียวกันเช่นการเป็นนักเรียนและล่ามไปด้วย ควรมีล่ามต่างหาก รวมทั้งจัดให้มีผู้มีความรู้ ความชำนาญการในหน่วยงานเพื่อให้คำปรึกษา

## สรุป

การทำงานการข่าวกรองของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ จำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศในการรวบรวมข่าวเพื่อนำมาวิเคราะห์และผลิตข่าวกรอง โดยจะเน้นภาษาประเทศเพื่อนบ้านเป็นหลัก ผู้ที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศดังกล่าวคือ ล่ามภาษาต่างประเทศซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราว และเจ้าหน้าที่การข่าวที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ทั้งสองตำแหน่งต่างทำหน้าที่คล้ายเจ้าหน้าที่ภาษากล่าวคือ รับผิดชอบงานแปลและงานล่าม โดยมากจะเป็นงานแปล ปัจจุบันความต้องการของเจ้าหน้าที่ภาษาที่ทำหน้าที่แปลนั้นไม่เพียงพอกับจำนวนข้อมูลข่าวสารที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

งานหลักของตำแหน่งล่ามภาษาต่างประเทศของสำนักข่าวกรองแห่งชาตินั้นคืองานแปล ไม่ใช่งานล่ามตามชื่อตำแหน่ง ล่ามภาษาต่างประเทศแทบจะไม่ได้มีโอกาสต้องรับผิดชอบงานล่ามเลย เพราะงานล่ามส่วนใหญ่จะเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่การข่าวที่มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเป็นล่ามในการบรรยายอบรม นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ภาษาของสำนักข่าวกรองแห่งชาติยังมีหลายบทบาทในเวลาเดียวกัน เป็นสื่อกลางทางวัฒนธรรมและเป็นเสมือนนายประตูดูควบคุมข้อมูลข่าวสารด้วย ในส่วนของปัญหาที่พบเจอคือปัญหาการขาดความก้าวหน้าและความมั่นคงของล่ามภาษาต่างประเทศ และปัญหาการไปศึกษาภาษาต่างประเทศเพิ่มเติมของเจ้าหน้าที่การข่าว รวมทั้งการขาดการอบรมทักษะการเป็นล่ามและภาษาต่างประเทศ ดังนั้นหน่วยงานควรแก้ปัญหาโดยการเพิ่มสถานะความมั่นคง สนับสนุนให้มีการอบรมแก่บุคลากรซึ่งจะเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรด้วย

สำนักข่าวกรองแห่งชาติสามารถแก้ไขปัญหารื่องล่ามที่เป็นลูกจ้างโดยการเพิ่มสถานะของงานล่าม แม้จะไม่ใช่งานหลักของแต่ละองค์กรข่าวแต่เป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถตอบสนองความต้องการขององค์กรในการรวบรวมข่าวสารให้ครบถ้วน แม่นยำ และชัดเจน รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในอาชีพ ด้วยการเพิ่มอัตราค่าตอบแทน และจัดให้ล่ามมีสวัสดิการเพื่อให้ล่ามต้องการทำงานต่อไป ตามที่มีการเสนอในงานของศิริพร ศิริธนะชัย (2553) ทางหน่วยงานควรทำความเข้าใจกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาวิชาชีพของล่าม ในการกำหนดตำแหน่งผู้ชำนาญการทางภาษาพร้อมทั้งแนวทางในการเจริญเติบโตในองค์กร รวมทั้งจัดหลักสูตรการอบรมล่ามสำหรับการทำงานในข่าวกรองแห่งชาติสำหรับผู้ที่ต้องปฏิบัติงานล่ามจริง ส่วนปัญหาการไม่มีล่ามที่มีทักษะการล่ามสูงสำหรับการใช้ในภาคคนนั้นอาจแก้ไขได้โดยการรับสมัครบุคคลที่มีความเข้าใจและความสามารถด้านภาษาและวัฒนธรรม เป็นผู้ที่เติบโตในพื้นที่ใกล้เคียงประเทศเพื่อนบ้าน หรือเติบโตในประเทศที่ใช้ภาษานั้น และจัดการอบรมทักษะการเป็นล่ามตามที่มีการเสนอในงานของสาลินี มณีรัตน์ (2553) นอกจากนี้ทาง

หน่วยงานอาจพัฒนาคุณภาพของบุคลากรที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศระดับพื้นฐานโดยการส่งบุคลากรไปที่สถาบันวิชาการระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาระดับกลางและระดับสูงและนำมาใช้ในการทำงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น และอาจติดต่อสถาบันวิชาการเพื่อให้จัดหลักสูตรเฉพาะสำหรับหน่วยงาน เช่นการล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงความต้องการของล่ามภายในหน่วยงาน ลักษณะการทำงานและบทบาทของล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติ รวมทั้งปัญหาในการทำงาน เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้สนใจงานล่ามในสำนักข่าวกรองเนื่องจากไม่เคยมีบันทึกการล่ามในสำนักข่าวกรองแห่งชาติมาก่อน และสำนักข่าวกรองก็สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาปรับปรุงการล่ามในหน่วยงาน รวมทั้งในการฝึกอบรมล่ามของหน่วยงานในอนาคต นอกจากนี้ยังมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นเจ้าหน้าที่ด้านภาษาต่างประเทศจำนวนไม่น้อย โดยจะเน้นที่เจ้าหน้าที่ที่ประจำอยู่ในกรุงเทพและชายแดนภาคใต้

อย่างไรก็ตามข้อควรระวังในการนำข้อมูลการศึกษานี้ไปใช้คือ การที่จำนวนล่ามภาษาต่างประเทศและเจ้าหน้าที่การข่าวไม่เท่ากัน มีการสัมภาษณ์ล่ามภาษาต่างประเทศเพียงสามคนจากจำนวนล่ามทั้งหมด 14 คน เนื่องจากไม่สะดวกในการติดต่อล่ามจำนวนที่เหลือในจังหวัดอื่นๆ ทั้งนี้ข้อมูลที่เก็บได้มาจากเจ้าหน้าที่ในกรุงเทพและชายแดนภาคใต้ดังนั้นจึงเป็นข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมทุกภาค งานของเจ้าหน้าที่ในภาคอื่นๆอาจมีความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการวิจัยเพิ่มเติมในอนาคต จะต้องมีการสัมภาษณ์ล่ามเพิ่มเติม คือล่ามที่ประจำอยู่จังหวัดต่างๆตามชายแดนประเทศไทยนอกเหนือจากภาคใต้ นอกจากนี้อาจศึกษาแนวทางความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมล่ามหรือการส่งบุคลากรไปเรียนทักษะการเป็นล่ามที่สถาบันวิชาการต่างๆ หรือการศึกษาเรื่องตำแหน่งล่ามตามกฎระเบียบของสำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

## รายการอ้างอิง

กรมองค์การระหว่างประเทศ กองสันติภาพความมั่นคงและการลดอาวุธ. (2553). การต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบสหประชาชาติ (Counter-Terrorism). สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน, 2558, จาก

[http://www.mfa.go.th/main/th/issues/9899-การต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบสหประชาชาติ - \(Counter-.html](http://www.mfa.go.th/main/th/issues/9899-การต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบสหประชาชาติ-(Counter-.html)

กองบัญชาการกองทัพอากาศ. (2554). พจนานุกรมกองทัพอากาศไทย. สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม, 2558, จาก

<http://dict.rtafa.ac.th/rtafdict/index.php?letter=i&start=400&page=5>

ฉัตรพงศ์ ฉัตราคม. (2553). *การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด* [จุลสาร]. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โครงการความมั่นคงศึกษา

สาลินี มณีรัตน์, พันเอกหญิง. (2553). บทบาทนายทหารล่ามและความจำเป็นในการพัฒนาล่ามทางทหารสำหรับกองบัญชาการกองทัพไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการล่าม คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร ศิริธชัย. (2553). ลักษณะการทำงานและบทบาทของล่ามในกระบวนการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการล่าม คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Althoff, M. (2015). Human Intelligence. In Lowenthal, M. M., & Clark, R.M. (Eds.), *The Five Disciplines of Intelligence Collection*. Thousand Oaks, California: CQ Press

Barzilai-Nahon, K. (2008). Toward a Theory of Network Gatekeeping: A Framework for Exploring Information Control. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 59(9), 1493-1512 Retrieved April 17, 2015, from <http://comm181.pbworks.com/f/GatekeepingSalienceTheory.pdf>

Central Intelligence Agency. (2010a). INTelligence: Geospatial Intelligence. Retrieved April 17, 2015, from <https://www.cia.gov/news-information/featured-story-archive/2010-featured-story-archive/geospatial-intelligence.html>

Central Intelligence Agency. (2010b). INTelligence: Human Intelligence. Retrieved April 17, 2015, from <https://www.cia.gov/news-information/featured-story-archive/2010-featured-story-archive/intelligence-human-intelligence.html>

Central Intelligence Agency. (2010c). INTelligence: Open Source Intelligence. Retrieved April 17 April, 2015, from <https://www.cia.gov/news-information/featured-story-archive/2010-featured-story-archive/open-source-intelligence.html>

Central Intelligence Agency. (2010d). INTelligence: Signals Intelligence. Retrieved April 17, April 2015, from <https://www.cia.gov/news-information/featured-story-archive/2010-featured-story-archive/intelligence-signals-intelligence-1.html>

Central Intelligence Agency. (2015) NCS Language Officer. Retrieved April 17, 2015, from <https://www.cia.gov/careers/opportunities/ clandestine/ncs-language-officer.html>

Development, Concepts and Doctrine Center. (2013). Joint Doctrine Note 1/13 Linguistic Support to Operations. [PDF file]. Available from [https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment\\_data/file/180778/20131315-JDN113\\_Linguistic\\_Support.pdf](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/180778/20131315-JDN113_Linguistic_Support.pdf)

Directorate of Intelligence. (n.d.). Intelligence Collection Disciplines (INTs). Retrieved April 17, 2015, from <http://www.fbi.gov/about-us/intelligence/disciplines>

Farini, F. (2013). Interpreting and Intercultural Mediation in Italian Healthcare Settings. Retrieved April 17, 2015, from <http://www.immi.se/intercultural/nr33/farini.html>

Federal Bureau of Investigation. (2008). More Than Talk. Retrieved April 17, 2015, from [http://www.fbi.gov/news/stories/2008/july/linguists\\_072908](http://www.fbi.gov/news/stories/2008/july/linguists_072908)

Foundations of Geographic Information and Spatial Analysis. (n.d.). The Elements of Intelligence. Retrieved April 17, 2015, from <https://courseware.e-education.psu.edu/courses/bootcamp/lo07/07.html>

Intelligence Corps. (2009). Army Life Your Guide to the Intelligence Corps [PDF file]. Available from [http://www.army.mod.uk/documents/general/INT\\_Corps\\_Brochure.pdf](http://www.army.mod.uk/documents/general/INT_Corps_Brochure.pdf)

Klobas, J. E., & McGill, T. (1995). Identification of Technological Gatekeepers in the Information Technology Profession. *Journal of the American Society for Information Science*, 46(8), 581-589.

Martinez-Sierra, J. J. (2008). Translating Cultures: The Translator as an Intercultural Mediator. Retrieved April 17, 2015, from <http://www.port.ac.uk/media/contacts-and-departments/slas/events/tr08-martinezlopez.pdf>

Radulescu, D.M. and Mitrut, D. (2012). Intercultural Mediation. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 2(11).

Roberts, C. (2005). Gatekeeping theory: An evolution. Retrieved April 17, 2015, from <http://www.reelaccurate.com/about/gatekeeping.pdf>

Secret Intelligence Service MI6. (n.d.) Language Specialists. Retrieved April 17, 2015, from <https://www.sis.gov.uk/careers/roles/language-specialists.html>

Shoemaker, P. J. (1991). *Communication concepts 3: Gatekeeping*. Newbury Park, Ca.: Sage.

Shoemaker, P., Riccio, J., and Johnson, P. (2013) Gatekeeping. Retrieved April 17, 2015, from <http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199756841/obo-9780199756841-0011.xml>

Sturges, P. (2001). Gatekeepers and other intermediaries. *Aslib Proceedings*, 53(2), 62-67.

U.S. Army. (2013) Interpreter/Translator. Retrieved April 17, 2015, from <http://www.goarmy.com%2Fcareers-and-jobs%2Fbrowse-career-and-job-categories%2Fintelligence-and-combat-support%2Finterpreter-translator.html>